

poslancu, gospodu profesorju Fr. Robiču, ter ga prosijo, naj dela na to, da se še letos zedinijo vsi slovenski državni poslanci v konservativnem klubu!

Ko še se zahvala izreče vsem, ki so za celjsko gimnazijo glasovali, posebno Kalteneggerju, sklene gosp. predsednik shod s trikratnim »živio« svetlemu cesarju. Nato se je začela prosta zabava. Mariborski čitalniški pevci in tamburaši so nas razveseljevali, pa tudi domači kvartet je zapel več mičnih pesmic. Po »Zdrava-Mariji« smo šli gledat raket, ki so švigale v zrak, med tem ko se je grom možnarjev daleč razlegal, kakor da bi klical političnim nasprotnikom onkraj Drave: »Tukaj smo Slovenci gospodarji in tudi hočemo ostati!«

Cerkvene zadeve.

Pridiga

milostljivega knezoškofa Mihaela o blagoslovljenju križev za oba zvonika in za presbiterij nove slovenske župnijske cerkve Marije Device v Mariboru na praznik Karmelske Matere božje, dne 16. julija 1895.

(Konec.)

Predragi v Gospodu!

Pač samo od sebe vsiljuje se nam sedaj vprašanje: Kako je vendar današnja toliko lepa slovesnost postala mogoča? Kako se dá razložiti, da Marijina cerkev, ki je pred tremi leti le na papirju in le v našem duhu bila zidana, že danes zares in resnično pred našimi očmi stoji v krasoti in lepoti? O tukaj je res Gospod Bog milostno pomagal, in so ljudje prav krepko sodelovali.

In zavoljo tega bodi Bogu, neskončno dobrotljivemu, dolžna, presrčna zahvala za vse prejete milosti in dobrote. Na koncu slovesnosti hočemo zapeti s hvaležnim srcem prelepo pesem: Te Deum laudamus! Tebe, Bog, mi hvalimo, Tebe zahvalimo iz vsega srca, iz vse duše in iz vseh močij!

Za Bogom pa velja moja višepastirska zahvala vsem podpornikom, dobrotnikom in pospeševalcem tega spominskega zidanja. V srcu sem ganjen in presunjen, ko javljam, da dobrotljivosti pri podpiranju tega podvzeta ni bilo in ni primere. V prvi vrsti se čutim v svoji duši dolžnega, da izrečem najudanejšo in najspodobnejšo zahvalo Njih c. in kr. apostolskemu Veličanstvu, našemu ljubemu in dragemu cesarju in deželnemu očetu, ki so za župnijsko cerkev Device Marije v Mariboru milostno darovali iz lastne blagajnice tisoč goldinarjev. Naj jim Gospod Bog ta veledušni dar povrne stoterno in tisočerno, naj Njih Veličanstvo blagoslovi z dolgim in s srečnim življenjem ter dodeli, da bodo pri najboljšem zdravju praznovali slovesno petdesetletnico svojega vladanja, dne 2. decembra 1898, o katerem času se bode služba božja že gotovo v tej novi cerkvi opravljala.

Moja topla zahvala velja nadalje vsem visokim in slavnim oblastnikom za vso dobrohotnost in za vse skrbi pri tem vse hvale vrednem zidanju nove farne cerkve. Vsem prečislanim zastopnikom teh oblastnij, ki so semkaj prišli in toliko pripomogli, da je današnja slovesnost tako imenitna in lepa, izrekam svojo odkritosrčno in prisrčno zahvalo.

Prav tako izrekam svojo nadpastirsko zahvalo častitemu gvardijanu in župnijskemu upravitelju o. Kalistu Hericu, ki so pridno zajemali iz neizčrpnega zaklada božje previdnosti in še vedno zajemajo. Da, nepremakljivo zaupanje na Boga in njegovo pomoč; trdno zanašanje na njegovo obljubo: Kdor prosi, temu se

bode dalo, in kdor trka, temu se bo odprlo; globoko prepričanje o uspešnem češčenju naše ljube Gospe vedne pomoči; močno upanje na darežljivost in radodarnost meščanov in deželanov — to je bil proračun za zidanje in zaklad častitega o. župnijskega upravitelja. In pokazalo se je, da je ta proračun in ta zaklad povsem pravi in zadosten. Kar je nekdanj Bog govoril Davidu, to velja tudi čast. očetu: Ko si se namenil v svojem srcu, zidati hišo mojemu imenu, dobro si storil. (III. Kralj. 8, 18). — Kakor onim, ki dajo zidati, tako nadalje velja moja vroča zahvala stavbarskim mojstrom: mnogozaslužnemu gospodu stavbarju Rihardu Jordanu, čegar umotvor je hiša »Hiše zlate«; vrlo znanemu gospodu Jožefu Schmalzhoferju, c. kr. dvornemu stavbarskemu mojstru, ki načrt mojstersko izvršuje, in c. kr. kamnoseškemu mojstru gospodu Edvardu Hauserju, ki je do sedaj največ delal za »Bog plačaj!«, in kateremu ta predmetna župnija prav obilo dolžuje. Vse tri mojstre zaljša in krasi na prsih križ, kot znamenje njihovih mnogih zaslug za cerkev in državo.

Naposled kličem čislannemu odboru in zlasti 27.000 družbenim udom, ki neumorno darujejo za zidanje cerkve, tisočeri »Bog povrni«. Ne dvomim, da bodo udje po tej svoji krščanski darežljivosti na mogočno priprošnjo Marijino obvarovani večnega ognja, pa tudi kmalu rešeni iz vic. Saj govori Gospod vojskinih trum: »Moje je srebro, moje je zlato. (Hag. 2, 9). Daj z veseljem očesom po svojem premoženju; kajti Gospod je povračnik in ti bode stoterno povrnil«. (Preg. 35, 12, 13). Semkaj spadajo tudi obljub polne besede sv. pisma: »Daj miloščino od svojega premoženja... Kakor moreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, daj veliko; ako pa imaš malo, prizadevaj si, tudi malo rad dati. Zakaj dobro plačilo si nabiraš na pot sile; ker miloščina vsakega greha in smrti reši in duši ne pusti priti v temo. Miloščina daje veliko zaupanje pred najvišjim Bogom vsem, ki jo delijo«. (Tob. 4, 7—12). Po pravici pravi neki pregovor: Date et Dabitur, darežljivost in povračitev sta dve sestri, ki se nikdar ne ločite. Marija, pomoč kristijanov, bode s svojo velemogočno priprošnjo v nebesih hišo sezidala vsem, ki si prizadevajo z darovi ali s trudom, da njej hišo na zemlji postavijo.

Ko pa vse, ki so pri zidanju te zale romanske cerkve sodelovali in sodelujejo, prespodobno zahvaljujem, prosim ob enem vse, naj to Bogu prijetno in pred njim zaslužno delo podpirajo tudi v prihodnje po svojih močeh. Le unitis viribus, le z združenimi močmi se morejo poravnati že nastali zelo veliki dolgovi, in se more častno dokončati krasno delo. Polagajmo torej prav pridno darove na altar tega svetišča. Kakor znate, predragi kristijani, ima cerkev v sv. maši del, ki se darovanje imenuje. Ker ne gre, da bi s tem darovanjem koj v tem trenutku pričeli, da bi morda kar sedaj darove pobirali, tako opravljajmo svoje darovanje v prihodnosti za to tako potrebno hišo božjo. Vsak, tudi najmanjši dar bode Bogu všeč, kakor je vinar evangeljske vdove Gospodu tako dopadel, da jo je očitno pohvalil v tempelju pred apostoli in ljudstvom. (Mark. 12, 41 itd). Gospod poplača in pohvali vse, kar je vredno plačila in pohvale.

Da pa se bomo toliko lažje odločili darovati, hočemo, preljubi kristijani, še pomisliti, da za potomce zidamo cerkev, v kateri se bodo zbirali stoteri in stotisočeri k molitvi, k službi božji, kjer bodo molili troedinega Boga, povelicevali Marijo, čistili svetnike, vtrdili se v veri, rasli v čednosti, obžalovali grehe in se jih izpovedali, torej se spreobrnili in našli tolažbo in mir za svoje neumrljive duše. S tem pa bodo dozoreli bogati sadovi za večno življenje tudi vsem onim, ki so pomagali zi-

dati ta hram božji. Venčajte torej, blagi prijatelji te Marijine cerkve, svoje delo! Prinesite še zadnje darove, da bomo kmalu mogli reči: Dopolnjeno je.



In sedaj se zopet vrnem h križu, od katerega je izšla današnja slovesnost. Križ je že povišan. Sveti torej sveti križ in oznanjaj daleč na okrog, da tukaj prebivajo ljudje, ki te resnično spoštujejo in čislajo, ki v tebi iščejo izveličanja. Sveti s svojim zlatim bliščem v stanovanju bogatinov, da svoje imetje in premoženje krščansko rabijo; sveti v sobice in izbice revežev, da te ljubijo in s krščanskim ter mirnim srcem prenašajo svoje siromaštvo! Sveti v srca grešnikov, da zapustijo grešno pot in nastopijo čednostno stezo! Sveti v novi dom častitih očetov frančiškanov, naj te navdušeno ljubijo, kakor te je ljubil njihov ustanovnik in duhovni oče, sv. Frančišek Asiški! Lesketaj in žari se tje po vsej razsežni škofiji, ter brani in varuj moje ljube škofljane! Da, poteguj nas vse na-se, ko si od zemlje povišan! Bodi nam vsem znamenje božjega varstva, kakor so nekdaj v Jeruzalemu bili vsi, katere je žaznamoval angelj s črko T v podobi križa, obvarovani pogube! (Eceh. 9, 1—6).

Zlasti na zadnji dan, ko se bode Jezus Kristus v svoji nebeški glorijski s teboj prikazal nad podirajočim se svetom, takrat bodi ti naše rešenje, da te bomo gledali v večni lepoti in krasoti tam gori nad zvezdami in — se vekomaj radovali! O crucis victoria et admirabile signum, fac omnes, hoc signum crucis oculis pie intuentes, in coelesti curia captare triumphum! Amen, Amen!

Gospodarske stvari.

Mlin za grozdje.

Letošnje leto večinoma kaže po vinogradih precej dobro. Treba bode marsikomu za trgateg potreben inventar dopolniti. Pri trgatvi je gledati, da se, kolikor najbolj mogoče, dobra roba doseže in pa to na najcenejši in najpopolnejši način. Namen tega spisa ni trgateg splošno preresetavati, temveč le opozoriti za trgateg na neko pripravo, ki ima pri trgatvi veliko gospodarstveno vrednost. To je mlin za grozdje.

Predno se grozdje stiska (preša), mora se zmečkati; čim bolj je zmečkano, tim lažje in popolneje je stiskanje. Za kakovost vina je najbolje mečkati grozdje z bosimi nogami, kajti te so mehke in stiskajo samo mehke, zrele jagode, med tem ko nezrele, kakor tudi peclje in trda zrna cela pusté, da ne pridejo iz teh surove snovi v vino, ki njega okus več ali manj kvarijo. Da se pa to mečkanje z nogami, kakor tudi trenje grozdja s posebnimi pripravami dovolj popolno vrši, treba precej delavnih močij, precej časa.

Mlin za grozdje pa je priprava, gospodarstveno zelo koristna; kajti ž njo se v istem času s dvema delavcema več doseže, kakor pri drugem načinu drozganja z 10 in več delavci. Za 50 beračev moreta dva delavca z dobrim mlinom prav dobro mleti. S tem se prihrani mnogo dnine. Ako se v poštev jemlje, da o trgatvi ni mogoče vedno dovolj dobrih delavcev dobiti, da se mora trgateg včasih hitro vršiti, tedaj se zna še le korist mlina prav uvažati.

Napaka mlina za grozdje je sicer, da sploh enako-

merno stiska zrele in nezrele jagode, kar se pa pri vinu toliko ne pozna, da bi ta napaka odvagala druge pre-mnoške koristi.

Kakor vsake reči, katere se dá kaj spečati, tako se je obrt tudi poprijela izdelovanja mlinov za grozdje, radi tega se dobivajo taki mlini v zelo različnih oblikah.

Umen gospodar naj pri nakupovanju takega mlina, kakor pri nakupovanju vsakatega mu potrebnega orodja, dobro preudarja lastnosti dotičnega predmeta. Predočevati si mora vedno slabe in dobre lastnosti mlina, enega in drugega načina. Ponuja se mu tako različna roba, da mu je dobro paziti, da se ne prevvari. Vsak hvalisa svoj izdelek, pripisuje mu izvanredne koristi. Vsak ima svojo stranko, ki v njegov rog trobi. Kupec, ki se zanaša le na te glasove, ki nima sam zmožnosti presoje-vati, je kot Heraklej na razpotju, ne ve se kam obrniti. Postavimo mu torej kažipot, oziroma povejmo mu znamenja, katerih se naj drži, da zadene najboljšo pot.

Grozdni mlinov se izdeluje zelo veliko raznih oblik in vrst. Najprej se razlikujejo po tvarinah, iz katerih so napravljeni, in po razmerjih posameznih delov.

Glavni del mlina za grozdje so valci, katerih namen je prav za prav grozdje mečkati. Ti valci se izdelujejo iz raznih tvarin. Najbolj so valci iz litega železa. Predsodki proti tem so veliki. Marsikdo trdi, da od takih valcev postaja vino črno. Kdor to trdi, ni še skusil takega mlina, sklepa le iz obče znanega pravila, da železo v vinu povzroči počrnjenje vina. To je tudi popolnoma resnično. Pa koliko časa pride pri grozdnem mlinu sok grozdja z železom v dotiko? Ako je nevarnost tako velika, potem bi bilo prej potreba, vse železne stiskalnice odpraviti, ker pri stiskalnici ima mošt veliko več prilike nekaj železa raztopiti. Pa tako nevarno pri moštu od grozdja le ni, veliko bolj pri sadnem moštu. Pri sadnem moštu že neugodno upliva železna stiskalnica, a pri grozdnem ta ni uzrok, da vino počrni. Miljonov hektolitrov grozdja se je stiskalo na stiskalnicah z železnim vijakom, ali to vino ni počrnelo. Še manj pa so železni valci grozdnega mlina uzrok, da vino počrni. Z njimi pride sok kratek čas v dotiko, železo le ni sladkor, ki bi se tako hitro topil. Železni valci se pa tudi kaj hitro prevlečejo s skorjico vinskega kamna in potem moštu nič ne škodujejo. Treba le gledati na snago. Le ako so valci zarjaveli, tedaj se more več železa raztopiti, tedaj vinu škodujejo. Zaradi tega se naj valci po porabi lepo osnažijo in ako dalj časa nerabljeni ostanejo, naj se z mazilom osnažijo, pa ostanejo vedno močni, rje prosti. Resnični dogodki najbolj dokazujejo, da ni vedno umestno nekatera pravila pretesnosrčno za vsak slučaj porabiti. Pri velikih posestvih vinogradov so mlini z železnimi valci že mnogo, mnogo let v rabi in nikdar niso bili povod, da je vino počrnelo. Vino je treba pred železom varovati, ali ni treba biti preboječ, preoprezen. (Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 7. septembra pri Sv. Jederti, v Slivnici pri Mariboru, v Kapelah, Vojniku, Št. Ilju v Slov. gor., v Poličanah (za svinje) in na Sv. gorah. Dne 9. sept. v Gornjem gradu, Gomilici, na Spod. Polskavi in v Apačah. Dne 11. sept. v Dobjem in Loki. Dne 12. sept. na Bregu pri Ptujju (za svinje). Dne 13. sept. v Kaniži pri Ptujju (za svinje).

Dopisi.

Iz Šarja pri Ljutomeru. (Cesarjev rojstni dan) se je slavil v Ljutomeru veličastno. Ob 8. uri je bila asistirana služba božja, katere se je udeležilo

¹⁾ O znamenju križa in čudežno znamenje, dodeli, da vsi, ki to znamenje križa pobožno pogledajo, dosežejo v nebeški hiši zmago! — Sklepne besede listine, shranjene v zvonškem jabolku; sicer pa tako moli sv. cerkev na praznik povišanja sv. križa.